

her undtagelsesvis gaa i modsat Retning, tror jeg virkelig ikke, idet end saa ganske helbigt, thi vi komme derved paa en Maade i Modsigelse med os selv. Jeg har ganske vist forandret min Anskuelse om dette Punkt, siden 2den Behandling, men det grunder sig paa de Oplysninger, der da fremkom, og jeg skal ganske erligt tilstaa, at jeg ikke tidligere havde troet, at dette Punkt var af saa stor Betydning, som jeg nu tror, idet jeg vil blot i den Anledning anføre, at der si. Ex. undertiden findes ikke saa ganske saa mindre Gudslobber, som ere pillebeind fra mange forskjellige Steder. Undertiden kan en enkelt Gaard være medlagt, hvorfra der i de sidste 20 Aar kan være folgt ikke saa Parceller, som jeg sigter til Præstegaarde og Degnejordi osv. som kunne være blevne betalt i meget dyre Domme, og derfor kan jeg ikke indse, at det strengt taget kan være fuldkommen retfærdigt, naar man, efter at de have betalt deres Jordomtrent med 100 Rd. mere pr. Tde. Land, end de nu har, og deiligere paalægger dem Noget selv om det kun er Smaating. Naar vi gjøre Dette, mener jeg, at vi ligesaa godt kunne gjøre noget ganske Andet og Mere i denne Retning. De Herrer maa ikke glemme, at vi ikke skulle se paa det enkelte Sted, men kaste Blikket ud i Almindelighed. Hvis der kun var Tale om et eller andet stort Sted, for hvilket denne Beslutning kunde være intetfigende, kunde Billighedsbetydningen være saa stort, at vi kunde lægge Hovedvægten derpaa, men jeg tror, at vi naar vi tage det Hele i Betragtning, maa finde denne Bestemmelse aldeles utilraadelig. — Jeg tror hermed nogenlunde at have udtalt, hvad der har ledet mig til at stille disse Forslag, og jeg skal slutte med den Bemærkning, at dersom ikke et af de af mig til § 5 stillede Forslag vedtages, kan jeg virkelig ikke sige Andet, end at vi aldeles ikke have nogen Borgen for, at ikke hele dette Lovforslag med alle de vælsignelsefærdige Frugter, som kunne flyde deraf, kan være forfælet, som jeg siger ikke, at det bliver forfælet, men det kan forfæles. Jeg vil derfor indstændig tilraade, at man vedtager helst mit principale Forslag, men hvis dette ikke skalde tiltale Forsamlingen, vil jeg indstændig tilraade, at man vedtager det subsidiære Forslag.

Auskjær. Efter den Grundsetning, som jeg i hele mit politiske Liv har fulgt, ikke at blande mig i en Debat, som jeg ikke er fuldstændig uvidende i, har jeg heller ikke tidligere deltaget i denne Sags Behandling. Der er imidlertid ved anden Behandling indkommen en Bestemmelse i Lovens som er saa sigdende for min Retssjæle, at Spørgsmaalet for mig antager en mere almindelig Karakter, og at jeg derfor føler mig forpligtet til at udtale min Anskuelse om dette Punkt. Det er den § 8, som det er de Medlemmer, der nys, talte (D. Christensen), foreslaar, udstemt. Forsaavidt man virkelig har Ret til, at man kan give Loven

af 19de Februar 1861 den Udvidelse, som man ved denne Lov vil give, den forekommer det mig, at Grunden maa være den, at den nye Forpligtelse, som man her vil paalægge Tiendeyderne, maa være knyttet til Nydelser af Tienden, og jeg finder da, at det er fuldstændig ligegyldigt, enten den, der modtager og opbevarer Tienden, er En eller Mange, naar man har troet, at bunde gjøre en Forskel i det Tilfælde, at famillige Tiendeydere billige være Kirkeeiere, kan jeg ikke forstaa dette anderledes, end at det maa være, fordi man har glemt, at Ophøret af Tiendeydelse maatte være forbundet med Forpligtelsen til at vedligeholde Kirken. Det, der er sket i det Tilfælde, at samtlige Tiendeydere blive Kirkeeiere, vil jo formodentlig have været dette, at de i Forhold til deres Tiendeydelse have betalt et Beløb, som til sammen udgjorde den Sum, for hvilken Kirken er bleven overdraget. Nu er det gaaet her, som det saa ofte gaaar, at en Byrde, som man har afsløst, glemmer man, at man har haft Forpligtelse til at byde, men den nye Byrde, som er bleven paalagt ved denne Afløsning, husker man godt, og i Tidens Løb kan det gaa saaledes, at man lige over for andre, som ikke deltagte i denne Byrde, føler sig brostholden. Det vil jo især være Tilfældet, hvor en saadan Byrde er en reel Byrde, der knytter sig til en vis Eiendom, der, som senere kjøber Eiendommen, glemmer, at han har kjøbt den med denne Betingelse, og naar han ser, at hans Nabo ikke har en saadan Byrde paa sin Eiendom, tror han, at han er brostholden. Det er et Forhold, som kan komme igjen paa mangfoldige andre Steder, og det er derfor, at jeg tror, at den lovgivende Magt skal være overordentlig varsom med at gjøre Noget til at bestætte saadanne Forestillinger. Dersom dette Endringsforslag til § 8 ikke bliver vedtaget, ser jeg mig ikke i Stand til at give Loven det Hele min Stemme. Jeg vilde, saameget mere ønske, at man vilde vedtage dette Endringsforslag, som i Paragrafen indeholder en Regnskabsbestemmelse, som forekommer mig, at ville kunne give Anledning til en for en Landsbykommune overordentlig besværlig Regnskabsførelse, idet der af Kommunens Kasse skal udredes en Godtgørelse til dem, der ikke ere Medlemmer af Folketirken, for de Bidrag, de have udredet til Kirkens Opvarmning. Forsaavidt der er Mange — og Mange, som maatte yde saaa Bidrag til Kommunens Kasse — som ikke tillige ere Medlemmer af Folketirken, ville uredede Herrer se, at det vil blive en meget minutiøs Regnskabsførelse, som her vil blive nødvendig. Man skal se, hvor stort et Bidrag, der er taget af Kommunens Kasse i Forhold til hele Ligningen til Kirkens Behov, saa skal man se, hvor Meget hver enkelt af disse Personer har bidraget til hele Ligningen, og derefter skal man opsætte et Regnskabsstykke for at opgjøre, hvor Meget han nu skal have refunderet af Kommunens